

ЕЙХЕНБА́УМ Борис Михайлович (Эйхенбаум Борис Михайлович; 04(16). 10. 1886, с-ще Красний, нині місто Смолен. обл., РФ — 24. 11. 1959, Ленінград, нині С.-Петербург) — російський літературознавець. Брат [В. Воліна](#). Доктор філологічних наук (1936). Закін. С.-Петербур. університет (1912). Професор цього Університету (1918-49) і Держ. інституту історії мистецтв (1920-31), від 1935 — співроб. Інституту рос. літ-ри АН СРСР (усі — Ленінград). З позицій формалізму вивчав питання поет. мови, ритму, композиції; активно обстоював наук. цінність досліджень, вільних від ідеол. впливів. У пр. «Мелодика русского лирического стиха» (Петроград, 1922) вперше в рос. теор. літературо-

знавстві розглянув питання про різні типи мовно-поет. інтонації, що формують ліричні стилі. Висунув концепцію «літ. побуту»: істор.-літ. явище слід вивчати з огляду на особливості тієї чи іншої епохи («О литературном быте», 1927). Автор фундам. праць «Лев Толстой» (кн. 1, 1928; кн. 2, 1931; кн. 3, 1960) і «Статьи о Лермонтове» (1961; усі — Москва; Ленінград). Е. — один з теоретиків і практиків рад. текстології; за його ред. вийшли десятки видань рос. класики. Досліджував слов'ян. поет. епос, зокрема «Слово о полку Ігоревім», укр. нар. думи.

Основні праці

Как сделана «Шинель» Гоголя // Поэтика. Петроград, 1919; Анна Ахматова: Опыт анализа. Петроград, 1923; Лермонтов: Опыт истор.-лит. оценки. Ленинград, 1924; Литература: Теория. Критика. Полемка. Ленинград, 1927; Мой современник: Словесность. Наука. Критика. Смесь. Ленинград, 1929; О поэзии. Ленинград, 1986; О литературе. Москва, 1987; Мой современник. Маршрут в бессмертие. Москва, 2001; Мой современник: Худож. проза и избр. ст. 20-30-х годов. С.-Петербург, 2001.

Рекомендована література

1. Шкловский В. Б. О Борисе Михайловиче Эйхенбауме // Шкловский В. Б. Жили-были. Москва, 1966;
2. Маймин Е. Борис Михайлович Эйхенбаум // Лит. обозрение. Москва, 1990. № 5.

[С. М. Горбань](#)

Бібліографічний опис:

Ейхенбаум Борис Михайлович / С. М. Горбань // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-18641>. – Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).